

Norske banker, finansinstitusjoner og betalingsformidlingsforetak

Informasjon til norske banker, finansinstitusjoner og betalingsformidlingsforetak om endringer i forskrift om forbud mot spillbetalingsformidling

Den 10. mai 2019 ble det vedtatt endringer i forskrift om forbud mot spillbetalingsformidling. Lotteritilsynet viser til forskrift om endring i forskrift om forbud mot betalingsformidling for pengespill som ikke har norsk tillatelse.¹ Endringene vil tre i kraft 1. januar 2020.

Gjeldende forbud følger av forskrift om forbud mot betalingsformidling for pengespill som ikke har norsk tillatelse, som trådte i kraft i 2010.² Målet med endringene er å gjøre forbudet mot betalingsformidling for pengespill som ikke har norsk tillatelse mer effektivt, for å begrense ulovlig pengespilltilbud.

Lotteritilsynet sender dette skrevet for å orientere om de forestående endringene i regelverket. Dette brevet er også et ledd i arbeid med nytt tiltak 2.5.d i Kulturdepartementets handlingsplan mot spilleproblemer:³

***Informasjonsarbeid rettet mot finansinstitusjoner skal styrkes.** Spilleavhengige som har tatt opp forbrukslån tar jevnlig kontakt med hjelpeapparatet. Bankansatte som sitter nær kundene bør derfor ha generell kunnskap om spilleproblemer. Kunnskap om betalingsformidlingsforbudet for penger til og fra utenlandske pengespillselskaper bør også styrkes innen finanssektoren.*

Lotteritilsynet fører tilsyn med pengespillregelverket, herunder betalingsformidlingsforbudet og banker, finansinstitusjoner og betalingsformidlingsforetaks etterlevelse av dette, men kan også gi innspill til Finanstilsynet ved manglende etterlevelse.

Om forbudet etter gjeldende regelverk

Norske banker, finansinstitusjoner og betalingsformidlingsforetak har ikke lov til å formidle innsats og gevinst i pengespill som ikke har tillatelse i Norge. Dette følger av pengespilloven § 2 første ledd,

¹ [FOR-2019-05-10-593](#)

² [FOR-2010-02-19-184](#)

³ Kulturdepartementet, [Handlingsplan mot spilleproblemer \(2019-2021\)](#), s.12

lotteriloven § 11, totalisatorloven § 3 første ledd og forskrift om forbud mot spillbetalingsformidling § 4 første ledd.

Lotteritilsynet har i forskrift om forbud mot spillbetalingsformidling § 4 tredje ledd hjemmel til å treffe vedtak med pålegg til virksomheter som nevnt i forskriftens § 3 om å avvise elektroniske betalingstransaksjoner til og fra entydig bestemte kontonumre. Lotteritilsynet understreker at forbudet mot spillbetalingsformidling likevel gjelder generelt, og ikke kun i de tilfellene Lotteritilsynet har truffet vedtak. Forbudet gjelder også pengespilltransaksjoner via betalingsformidlere. Dette tydeliggjøres i ny forskriftstekst, men tydeliggjøring innebærer ingen realitetsendring i forhold til gjeldende forskrift.

Selv om forbud mot spillbetalingsformidling har eksistert siden 2010, ser vi fremdeles at volum på transaksjoner til og fra utenlandske pengespillselskap er stort. Lotteritilsynet opplever at det finnes ulike tilnærminger til betalingsformidlingsforbudet. Regelverket innebærer krav om at Lotteritilsynets vedtak følges opp, og at aktører omfattet av forskriften har systemer som fanger opp transaksjoner som kan identifiseres etter brukerstedskoder. Noen aktører jobber selv aktivt med forbudet og avviser pengespilltransaksjoner på eget initiativ. For å sikre større etterlevelse av gjeldende forbud viser Lotteritilsynet til følgende:

- Ved mistanke om pengespilltransaksjoner kan det gjøres nærmere undersøkelser. Dersom transaksjonen er en pengespilltransaksjon, er banken pliktig å avvise denne. Det presiseres at bankene ikke forventes å analysere og overvåke enkeltkunders bruk av konto.
- Tipsfunksjonen på våre nettsider kan benyttes for å rapportere om forhold som aktører ønsker å gjøre Lotteritilsynet oppmerksom på, hensyntatt lovpålagt taushetsplikt:
<https://lottstift.no/pengespel/pengespel-pa-nett/forbod-mot-formidling-av-betaling/informasjon-til-bankar-og-finansinstitusjonar-om-betalingsformidling/>

Nærmere om bakgrunnen for betalingsformidlingsforbudet

Det er bare Norsk Tipping, Norsk Rikstoto, og enkelte av de store landsdekkende lotteriene som tilbyr regulerte pengespill på nett i Norge. Norsk Tipping og Norsk Rikstoto har lenge hatt tillatelse/konsesjon til å tilby pengespill i Norge. I 2017 ble det gitt fem 9-årige tillatelser med hjemmel i lotteriloven, til lotteri med omsetning inntil kr. 300 millioner per år. Dette gjelder Pantelotteriet, Postkodelotteriet, UNICEFlotteriet, Klimalotteriet og Fotolotto. På våre nettsider finnes nærmere informasjon om aktørene. Pengespilltransaksjoner til og fra disse aktørene skal ikke stanses:
<https://lottstift.no/nb/pengespill/pengespill-pa-nett/>

Det er kun Norsk tipping som har tillatelse til å tilby interaktive trekninger distribuert via elektroniske kommunikasjonsnett, herunder kasinospill, samt oddsspill på internett. Norsk tipping er underlagt en rekke ansvarlighetstiltak, blant annet obligatoriske maksimale tapsgrenser på 20 000 kroner i måneden. Dette i motsetning til pengespillsider som ikke har tillatelse til å tilby pengespill på internett rettet mot Norge, hvor man kan tape mye større summer på kortere tid. På våre nettsider finnes en ikke-uttømmende liste over pengespillsider- og selskaper uten tillatelse til å tilby pengespill på nett i Norge. Vi bemerker at denne listen ikke inneholder betalingsformidlere for slike pengespillselskap:
<https://lottstift.no/pengespel/ulovleg-marknadsforing/spelselskap-utan-loyve-norge/>

Den norske pengespillmodellen skal beskytte sårbare grupper mot å bli spilleavhengige. Kanalisering av pengespillmarkedet, med god offentlig kontroll av pengespill, motvirker både kriminalitet og spilleavhengighet.

Ca. 250 000 nordmenn spiller pengespill hos utenlandske pengespillselskap. Lotteritilsynet anslår at det i 2017 ble overført ca. 4,2 milliarder kroner gjennom omtrent 750 000 transaksjoner til norske mottakere fra betalingsformidlingstjenester som gjelder ulovlig pengespill. Det er estimert at nordmenn i 2018 tapte ca. 2 milliarder hos utenlandske pengespillselskap. Dette tilsier at det årlig overføres rundt 6 milliarder fra nordmenn til utenlandske pengespillselskap.

Spilleavhengighet fører til alvorlige personlige, sosiale og økonomiske konsekvenser for de som er rammet og deres nærmeste. I Norge er det 122 000 risiko- og problemspillere. Tall fra Hjelpelinjen for spilleavhengige viser at pengespillselskapene som ikke har tillatelse til å tilby pengespill i Norge er sterkt overrepresentert på statistikk over hvilke selskap de som ringer inn til Hjelpelinjen har spilt på. I 7 av 10 samtaler, hvor det kommer frem hvor vedkommende har spilt, er dette hos en aktør som ikke har tillatelse til å tilby pengespill i Norge. Tall fra Hjelpelinjen viser økende gjeldproblematikk hos de med spilleproblemer. Mer enn halvparten av de som ringer inn oppgir at de har spillegjeld på 100 000 eller mer.⁴

Brudd på pengespilloven, lotteriloven og totalisatorloven, inkludert forbud mot spillbetalingsformidling er i seg selv ulovlig og belagt med straff, jf. lotteriloven § 17, pengespilloven § 16 og totalisatorloven § 3. I tillegg innebærer betalingsformidling av innsats og gevinst i pengespill uten tillatelse økt risiko for hvitvasking.

Hvitvaskingsloven⁵ har til formål å forebygge og forhindre at blant annet spillsektoren brukes for å hvitvaske penger eller finansiere terrorisme. Lotteritilsynet fører tilsyn med at reglene i hvitvaskingsloven etterlevs av tilbydere av spill som har tillatelse i Norge. Lotteritilsynet kontrollerer ikke pengespillselskap som ikke har tillatelse til å tilby pengespill i Norge. Formidling av innsats og gevinst til og fra slike pengespillselskap fører til økt fare for hvitvasking via pengespill. Det fremgår av Justis- og beredskapsdepartementets risikovurdering at risikoen for at utenlandske spillselskaper skal benyttes til både å hvitvaske midler og å overføre penger mellom kriminelle aktører, er moderat, og at dette er modi og aktører som spesielt bankene må være observante på å fange opp.⁶

De utenlandske pengespillselskapene benytter i stor grad betalingsformidlingstjenester for å omgå betalingsformidlingsforbudet. På denne måten tildekkes det reelle formålet med transaksjonen, og banker, finansinstitusjoner og betalingsformidlingsforetak kan bli forledet til å gjennomføre transaksjoner som i utgangspunktet er forbudte. Forbrukerne kan også bli forledet, da transaksjonene gjerne er sømløse på pengespillselskapenes spillside. Disse metodene muliggjør tildekking av kriminalt utbytte i transaksjonskjeden. Rapporten «Vouchers og betalingsformidlingstjenester – effektiviserer netthandel,

⁴ Tall fra 2018

⁵ Lov-2018-06-01-23

⁶ [Nasjonal risikovurdering, Hvitvasking og terrorfinansiering i Norge, 2018, s. 66](#)

tilslører kriminalitet» fra Nasjonalt tverrfaglig analyse- og etterretningssenter (NTAES) beskriver hvordan slike tjenester misbrukes i forbindelse med profittmotivert kriminalitet.⁷

Endringer i nytt regelverk

I kongelig resolusjon av 10. mai 2019 gjøres det nærmere rede for hva endringene i regelverket vil innebære og bakgrunnen for endringene.⁸ Endringer i regelverket vil blant annet innebære følgende:

- At Lotteritilsynet i tillegg til å fatte vedtak om å avvise betalingstransaksjoner identifisert med kontonumre, kan fatte vedtak identifisert ved navn på pengespillselskap eller andre betalingsformidlere. Dette vil også gi hjemmel til å treffe vedtak om å avvise betaling av innskudd ved korttransaksjoner til tredjepartsselskap.

Det er i ny forskriftstekst og resolusjonen presisert at Lotteritilsynet skal stå for entydig identifisering av foretakene som er omfattet av vedtak. Dette for å tydeliggjøre at det ikke er nødvendig for bankene å gjennomføre ytterligere undersøkelser for å sikre at det foretaksnavnet de får oppgitt av Lotteritilsynet i vedtak er knyttet til riktig selskap.

Vedtakhjemmel er knyttet til pengespilltransaksjoner, slik den også er etter gjeldende regelverk. Lotteritilsynet kan derfor ikke treffe vedtak om at alle transaksjoner til og fra nærmere angitte selskap skal stanses, men vil i vedtak være tydelig på hvilke undersøkelser og opplysninger som ligger til grunn for vedtak, for å trygge aktørene i den praktiske gjennomføringen av vedtak.

- En plikt for banker og andre foretak som yter betalingstjenester i Norge, til å undersøke alle betalingstransaksjoner til og fra pengespill uten norsk tillatelse som Lotteritilsynet har sendt vedtak om.

Aktørene må ha rutiner for å undersøke alle betalingstransaksjoner fra selskap som Lotteritilsynet har sendt vedtak om. I resolusjonen fremkommer det at dette er et konkret minstekrav til hva aktørene skal undersøke, og at departementet med dette mener at det klargjøres at det for bankene ikke er snakk om å innføre kostbare systemløsninger som vil få betydelige økonomiske og administrative konsekvenser. Nye vedtak sendes samtlige aktører på dette brevets mottakerliste. På våre nettsider finner man også oppdatert liste over vedtak Lotteritilsynet har truffet: <https://lottstift.no/pengespel/pengespel-pa-nett/forbod-mot-formidling-av-betaling/vedtak-til-norske-bankar-om-betalingsformidling/>

- En opplysningsplikt, for banker og andre foretak som yter betalingstjenester i Norge, til Lotteritilsynet om selskap som formidler betaling knyttet til pengespill som ikke har tillatelse i Norge, på forespørsel fra Lotteritilsynet.

I endringsforskriftens § 5 andre setning beskrives det nærmere *når* det skal gis opplysninger, og *hvilke* opplysninger Lotteritilsynet kan kreve at aktørene avgir.

⁷ NTAES Tema nr. 2/2018

⁸ [PRE-2019-05-10-593](#)

Etter at endret forskrift trer i kraft vil Lotteritilsynet sende en konkret forespørsel til et fåtall utvalgte banker, og avkreve nærmere angitte opplysninger fra disse bankene. Lotteritilsynet ser for seg at forespørsler etter dette rettes til et varierende utvalg aktører ut fra hva vi finner nødvendig og hensiktsmessig.

Les mer om betalingsformidlingsforbudet på våre nettsider: <https://lottstift.no/nb/pengespill/pengespill-pa-nett/forbud-mot-formidling-av-betaling/>

Vi viser også til vår fagblogg hvor vi blant annet skriver om risiko ved å spille hos pengespillselskap uten tillatelse i Norge: <https://lottstift.no/om-oss/fagblogg/spelar-du-hos-ulovlege-pengespelselskap-da-risikerer-du-a-ikkje-fa-gevinst/>

Lotteritilsynet planlegger i 2020 å gjennomføre en spørreundersøkelse til banker og andre som yter betalingstjenester i Norge om effekten av betalingsformidlingsforbudet. Vi viser til lignende undersøkelse som ble foretatt i 2011.

Ta gjerne kontakt for spørsmål om betalingsformidlingsforbudet, de forestående endringer og praktiske problemstillinger.

Med hilsen

Silje Sægrov Amble
seniorrådgiver

Rannveig Gram Skår
rådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og blir sendt uten signatur.

Vedlegg:

- 1) NTAES Tema, Vouchers og betalingsformidlingstjenester – effektiviserer netthandel, tilslører kriminalitet, Nr. 2, 2018

Kopi til:

FINANS NORGE, Postboks 2473, 0202 OSLO

FINANSIERINGSSELSKAPENES FORENING, Postboks 2330 Solli, 0201 OSLO

FINANSKLAGENEMNDA, Postboks 53 Skøyen, 0212 OSLO

FINANSTILSYNET, Postboks 1187 Sentrum, 0107 OSLO

FORBRUKERTILSYNET, Postboks 8036 DEP, 0030 OSLO

NORGES BANK, Postboks 1179 SENTRUM, 0107 OSLO

SKATTEETATEN, Postboks 9200 Grønland, 0134 OSLO

ØKOKRIM, Postboks 2096 Vika, 0125 OSLO